

HET ARTISTIEK BELEIDSPLAN 2001-2005**Synthese****1. Profiel***1.1. Pleidooi voor de noodzaak van een profiel*

Een kunstenlandschap moet van diversiteit getuigen. Die realiseert men het best als verschillende huizen elk hun eigen profiel hebben. Daarbinnen verklaren en versterken de kunstenaars en hun werk elkaar.

1.2. Het Kaaitheater in Brussel

De context van het Kaaitheater is Brussel, de enige grootstad in Vlaanderen en België, de enige echt internationale stad ook. Het Kaaitheater werkt samen met andere Brusselse partners aan de uitbouw van een artistiek klimaat in deze stad. De bijdrage van het Kaaitheater is de combinatie van internationaal en lokaal (Nederlandstalig) hedendaags podiumkunstenwerk.

1.3. Samenwerking

Profilering betekent niet dat er niet samengewerkt kan worden. Integendeel, profilering maakt het mogelijk dat wordt samengewerkt waar artistieke lijnen kruisen. De samenwerking overstijgt Brussel. Met verwante huizen in België werkt het Kaaitheater niet concurrentieel, maar complementair.

2. De vijf pijlers van de werking*2.1. Productiewerking*

Het hart van de werking is de productiewerking. Het Kaaitheater zorgt hier voor een noodzakelijke bijdrage tot het landschap. Niet elke theatermaker heeft een eigen structuur of kan binnen een bestaand gezelschap aan de slag. Sommige projecten hebben de context van een huis als het Kaaitheater nodig om gerealiseerd te kunnen worden. Een aantal van de producties is het resultaat van een schrijfoopdracht.

2.2. Coproductiewerking

Het Kaaitheater coproduceert, d.w.z. treedt ondersteunend op bij artiesten die nog geen structurele steun genieten en van wie de producties anders niet of slechts in zeer slechte omstandigheden zouden gemaakt worden. Het Kaaitheater werkt hier mee aan het vestigen van een nieuwe generatie podiumkunstenaars (zowel op het vlak van dans als van theater, zowel lokaal als internationaal).

2.3. Receptieve werking

Het Kaaitheater realiseert op receptief vlak een combinatie van zowel lokaal als internationaal, van zowel klein- als grootschalig, van 'experimenteel' tot eerder 'gevestigd' werk. Hierbij wordt enerzijds voortgebouwd op de traditie van het Kaaitheater, anderzijds komt ook hier een nieuwe

generatie aan bod. Met een aantal artiesten wordt een lange termijn relatie aangegaan, met anderen wordt eerder à la carte gewerkt.

2.4. Onderzoek

Artiesten (en ook organisatoren) zijn al te vaak verplicht om meteen resultaatgericht (productie- en tourneeplanning) te werken. Soms is een omweg nodig opdat de artiest de tijd zou krijgen om zich daadwerkelijk te herbronnen, een andere weg – en andere samenwerkingsverbanden, vaak met artiesten uit andere disciplines – uit te proberen.

2.5. Contextualisering

Het Kaaitheater wil een ‘venster op de wereld’ zijn. Het podiumprogramma staat daarbij niet op zich. Podiumkunstenaars werken in een context waarin artiesten uit andere disciplines (beeldend kunstenaars, videasten, schrijvers) het vaak, op hun manier, over hetzelfde hebben. Daarom zijn er videoprogramma’s, kleine publicaties, boekvoorstellingen, lezingen en debatten, zowel over ‘artistieke’ als over ‘maatschappelijke’ thema’s.

3. Segmentering

Het programma van het Kaaitheater wordt gepresenteerd op twee locaties, en gaat (extreem geformuleerd) van klein, nog jong en onbekend, eerder experimenteel werk tot gevestigd werk voor de grote zaal. Hiermee worden verschillende publieksgroepen aangeboord. Het gevaar is echter niet denkbeeldig dat de meer experimentele pool wordt weggedrukt door het grotere werk, en dat de nieuwe invalshoeken die jonge artiesten aanreiken door een gebrek aan context niet op de juiste manier kunnen gepercipieerd worden. Daarom wordt het aanbod gesegmenteerd: naast het ‘reguliere’ programma komen er ‘programmablokken’ die eerder thematisch van opbouw zijn en zich toespitsen op kleinschalig en/of experimenteel werk.

KAAITHEATER 1998-2005

Een terugblik op het programma

Het Kaaitheaterprogramma evolueert, om het met Louis Couperus te zeggen, 'langs lijnen van geleidelijkheid'. Elk Kaaitheaterseizoen heeft zijn eigen accenten.

1 Een kort overzicht 1998-2005

1998-1999

- introductie van een nieuwe generatie vnl. internationale podiumkunstenaars, vooral op het vlak van de hedendaagse dans (Jérôme Bel, Emio Greco, Boris Charmatz, Raimund Hoghe, Renée Copraij en Dennis O'Connor, Amanda Miller, Jonathan Burrows).

1999-2000

- vernieuwde aandacht voor de productie van Nederlandstalig theater (Peter Verhelst/Thierry Smits, Jan Decorte, Jan Ritsema);
- presentatie en/of coproductie van internationaal theaterwerk (Gob Squad, The Builders Association, The Wooster Group, Claude Wampler, Richard Maxwell).

2000-2001

- continuering van de productie van Nederlandstalig toneel (Jan Decorte, Jan Ritsema & 't Barre Land);
- grotere aandacht voor de presentatie van Nederlandstalig theater (Het Toneelhuis, Toneelgroep Amsterdam, repertoire 'STOCK' van Dood Paard);
- projecten met alternatieve scenische opstellingen en verhouding tot het publiek (Claude Wampler, Meg Stuart, Boris Charmatz).

(de seizoenen 1998-1999, 1999-2000 en 2000-2001 werden samengesteld door Johan Reyniers en Agna Smisdom)

2001-2002

- continuering van de productie van Nederlandstalig toneel (Jan Decorte, Jan Ritsema, Stefan Hertmans/Gerardjan Rijnders, Peter van Kraaij/Het Net);
- grote aandacht voor de presentatie van Nederlandstalig theater ('t Barre Land, Maatschappij Discordia, De Onderneming, lange speelreeksen van Josse De Pauw/Het Net, en Dito'Dito/Monk).

2002-2003

- continuering van de productielijn, zowel Nederlandstalig (Peter van Kraaij, Dood Paard, herneming Jan Decorte) als internationaal (Raimund Hoghe):
- doorschuiven naar de grote zaal van artiesten die doorgaans in de kleine zaal werken (Raimund Hoghe, Dito'Dito, Dood Paard, Peter van Kraaij);
- introductie in de kleine zaal van nieuwe kunstenaars (Thomas Lehmen, Radiohole, Sarah Chase, Davis Freeman & Lilia Mestre, Hooman Sharifi, De Parade);
- uitzetten van een lijn muziektheater.

2003-2004

- introductie van een lijn rond performance (met als nieuwe namen Niels Radtke, Frank Pay & PONI, Marten Spangberg, en Barbara Kraus);
- introductie van een cyclus oude muziek (i.s.m de BOZAR Music);
- 'off season' project rond komedie *Some Like it Zot / Certains l'aiment Sot* (eerste helft juli 2004), met theaterkomedies, stand-up comedy, films en tekstlezingen.

(de seizoenen 2001-2002, 2002-2003 en 2003-2004 werden samengesteld door Johan Reyniers)

2004-2005

- verdere introductie van (een) nieuwe (generatie) kunstenaars, zowel op het vlak van dans (Eszter Salamon, Philipp Gehmacher), performance (Sasha Petlura, She She Pop), als theater (René Pollesch);
- introductie voor het Kaaitheter van Vera Mantero en Mark Tompkins (dans); Wayn Traub, Kris Verdonck (performance/theater);
- continuering van de cyclus oude muziek (in samenwerking met BOZAR); verruiming van het aanbod nieuwe muziek (met twee projecten van Champ d'Action).

(het seizoen 2004-2005 werd samengesteld door Johan Reyniers en Petra Roggel)

2 Evaluatie van de artistieke werking tijdens de beleidsperiode 2001-2005

Receptieve werking

Vanaf het seizoen 2000-2001 werd de receptieve werking van het Kaaitheter fors uitgebreid, vooral op het vlak van Nederlandstalig theater, maar ook op het vlak van dans. Daardoor stonden er in Brussel Vlaamse en Nederlandse artiesten die er eerder niet te zien waren, en Europese dansmakers die in een aantal gevallen zelfs helemaal niet in België te zien waren geweest.

Bij de grotere aandacht voor met name Nederlandstalig theater speelden zowel een artistiek als een financieel gegeven:

- artistiek: we vonden het belangrijk dat een aantal producties uit Vlaanderen en Nederland ook in Brussel te zien zou zijn;

- financieel: met het budget nodig voor de presentatie van één (niet eens grootschalige) buitenlandse theaterproductie, kunnen verschillende Nederlandstalige producties getoond worden; de kosten voor transport en huisvesting zijn immers veel lager.

Productiewerking

De seizoenen 1998-1999 en 1999-2000 waren eerder gericht op presentatie en coproductie (waarbij in het tweede geval de initiator veelal niet het Kaaithheater was).

Vanaf het seizoen 2000-2001 kreeg de productiewerking meer aandacht, met o.a. de gezamenlijke productie van *Hamlet* door het Kaaithheater en 't Barre Land (regie Jan Ritsema), om op grote snelheid te komen in de daaropvolgende seizoenen, met producties als o.a. *Mind the Gap* (samen met Toneelgroep Amsterdam), *Medeia* (Jan Decorte), *Het Jachtgezelschap* (Peter van Kraaij), *Young People, Old Voices* (Raimund Hoghe), en *IIIAS* (met Dood Paard).

In 2003-2004 werd de productiewerking op een lager pitje gezet. *Pipelines* van Jan Ritsema werd nog wel in het Kaaithheater geproduceerd, maar het beheer van het totaalbudget en de opvolging van de voorstellingen buiten Brussel waren voor zijn rekening. In de seizoenen daarvoor hadden we immers moeten vaststellen dat de combinatie van een zeer uitgebreide seizoenswerking in Brussel en het produceren én vervolgens op tournee zetten van eigen producties te zwaar om dragen is.

Ook het financiële argument woog. Voor een aantal projecten – met name voor de grote zaal – is het zeer moeilijk om coproductiepartners te vinden. Het Kaaithheater kan zulke projecten echter onmogelijk alleen realiseren, omdat ze andere onderdelen van de werking (met name de presentaties) zwaar zouden hypothekeren.

De productiewerking blijft evenwel een belangrijke plaats innemen in de werking van het Kaaithheater, maar ze wordt strikter gedefinieerd. Dit wordt nader toegelicht in het hoofdstukje *8.1 Creatiegerichtheid*.

Onderzoek en ontwikkeling

In het beleidsplan voor 2001-2005 werden ruim aandacht en een gepast budget voorzien voor een onderzoeksmatige werking. Daarmee bedoelden we dat kunstenaars een tijdlang zouden kunnen werken los van premièreddwang en tourschema's.

Er is in de nu aflopende periode wel degelijk veel geïnvesteerd in onderzoeksmatig werk, maar het ging toch telkens om afgelijnde projecten met een duidelijke finaliteit. Niet dat een project niet altijd *ergens* een finaliteit moet hebben – het is niet de bedoeling om zomaar geld uit te geven –, maar hij moet niet altijd vooraf gegeven zijn.

De uitgebreide werking op het vlak van presentaties en vooral de (co-)producties lieten helaas geen ruimte voor een zuiver laboratoriumgerichte artistieke werking.

Context

In de plannen voor 2001-2005 was ook veel plaats voorzien voor een contextgerichte werking. Het kon daarbij gaan om activiteiten die rechtstreeks aansluiten op de werking (en de voorstellingen), maar ook om zaken die daar verder van afstaan, zoals meer algemene cultuurpolitieke of -filosofische thema's.

In de activiteiten gerealiseerd in de afgelopen jaren konden we onderscheid maken tussen:

- lezingen en/of debatten die georganiseerd werden naar aanleiding van bepaalde producties of voorstellingen, zoals *Mind the Gap* en *Medeia*, en het symposium over *Le Sacre du Printemps*, n.a.v. Raimund Hoghes *Sacre*;
- lezingen en/of debatten opgezet rond één specifiek thema en begeleid door een publicatie van een aflevering van het literaire tijdschrift DWB, zoals het poëticaproject met een nieuwe generatie dichters; de doorwerking van Oudgrieks theater; de theatergedichten van Brecht uit de *Messingkauf*;
- begeleidende publicaties bij producties, zoals bij *Pipelines* van Jan Ritsema;
- boekpresentaties, zoals van *Van het kijken en van het schrijven*, een essaybundel van Marianne Van Kerkhoven;
- de thematische lezingenreeks in 2003-2004 *Zelfportret van de kunstenaar als ouder wordende man of vrouw*;
- inleidingen bij voorstellingen.

Er is dus heel wat gerealiseerd. Dit neemt niet weg dat de contextactiviteiten in het geheel van de werking altijd op de laatste plaats kwamen en er nooit genoeg tijd en middelen konden vrijgemaakt. Deze activiteiten waren ook niet voldoende *zichtbaar* (met uitzondering dan van de reeks *Zelfportretten*, dank zij het nauw omschreven thema en de continuïteit doorheen het seizoen).

De activiteiten vonden vooral plaats in de Kaaitheaterstudio's.

De uitgebreide werking op het vlak van met name presentaties liet geen financiële ruimte voor een volwaardige contextgerichte werking. Het is een belangrijk aandachtspunt voor de werking in 2006-2009.

Samenvatting

Een seizoenprogramma is het resultaat van een groot aantal afwegingen. Met name sinds 2002 lijken de keuzes die we bij de samenstelling van het programma moeten maken, steeds moeilijker. Het is telkens zoeken naar een evenwicht tussen:

- meer Nederlandstalig theater en een grotere aandacht voor internationaal theater;
- een uitgebreide werking in Brussel en meer zelfstandige, eigen producties, met creatie in Brussel en aansluitend tournee;
- coproducties (en dus projecten met een concrete finaliteit) en onderzoek en ontwikkeling;
- voorstellingen en omkaderende activiteiten (als lezingen, debatten en publicaties).

Het is evident dat er keuzes moeten gemaakt worden; men kan niet alles doen. Waar het hier om gaat, is dat het Kaaitheater in de afgelopen jaren, als gevolg van financiële beperkingen, onvoldoende in staat is geweest om het programma uit te voeren dat het zich vooropgesteld had.